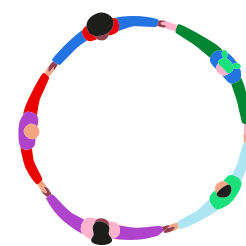




Inhoud



Voorwoord	5
Toekomstperspectief	6
Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs	8
Waar werken we in 2025-2026 aan?	14
Hoe werken we samen met onze partners, jongeren en ouders aan onze ambities?	26

Voorwoord

Kinderen dromen van jongs af aan over wat ze later willen worden, waar ze willen wonen of welke avonturen ze willen beleven. Zij zijn niet bezig met of iets kan, mag of wat ze daarvoor moeten leren. Hun dromen zijn onbegrensd en vol kansen. Om dromen werkelijkheid te maken, is het nodig dat ieder kind in de eerste plaats veilig, gezond en met volop mogelijkheden opgroeit. Dat is waar we in Amersfoort naar streven.

We zetten ons in om een omgeving te creëren waarin kinderen onbezorgd kunnen ontwikkelen en hun dromen kunnen najagen. Samen met alle betrokken partners werken wij onvermoeibaar aan dit doel. Of het nu gaat om kinderopvang, scholen, welzijnswerk of zorginstellingen, we weten elkaar te vinden en versterken elkaar. Onze gezamenlijke visie staat hierbij centraal: wat merken kinderen en hun ouders van ons beleid? Wat levert het hen op? En hoe kunnen zij actief betrokken worden bij de beslissingen die hen aangaan?

Het is van groot belang om die nabijheid te blijven zoeken, zodat beleid aansluit bij de praktijk en de behoeften van kinderen en ouders. Onze inzet voor gelijke kansen blijft hierbij onze belangrijkste drijfveer. Dit betekent dat we voor alle kinderen een stevige basis creëren. Waar nodig investeren we extra. We kijken naar wat een kind nodig heeft om gelijke kansen te krijgen, zodat ook zij hun dromen kunnen waarmaken.

Met de afronding van het Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs (UPJO) 2022-2024 kijken we terug op grote ambities en mooie resultaten. De komst van één jeugdzorgaanbieder per 1 januari 2024, een gezamenlijk programma voor kansengelijkheid in het onderwijs, social workers en jeugdhulpverleners op scholen en belangrijke stappen in wijkgericht werken zijn slechts enkele voorbeelden van onze vooruitgang. Maar grote ambities vragen tijd en ons werk blijft van groot belang. Daarom blijven we ons richten op de focuspunten van het UPJO 2022-2024 en zetten we ook nieuwe stappen.

Bij de voorbereiding van het UPJO 2025-2026 was de betrokkenheid van onze partners wederom groot. Ook jongeren en ouders hebben actief meegedacht en hun ideeën gedeeld. Dit maakt het UPJO 2025-2026 een programma van ons allen, gericht op een mooie toekomst voor de Amersfoortse jeugd.

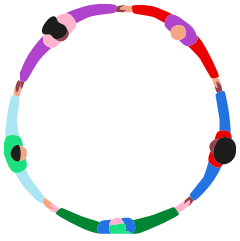
Met trots en vastberadenheid kijken wij uit naar de volgende stappen die wij samen met u zullen zetten.



Nadya Aboyaakoub-Akkouh
Wethouder Jeugdzorg en Onderwijs (po/vo)



Tyas Bijlholt
Wethouder Onderwijs (mbo/hbo)



Toekomstperspectief

In Amersfoort realiseren we gezamenlijk een omgeving waarin alle kinderen en jongeren zich gezond, veilig en kansrijk kunnen ontwikkelen. Als ouders en professionals zijn wij in staat deze omgeving steeds zodanig te organiseren, dat het kind gedijt en zoveel mogelijk dichtbij huis krijgt wat het nodig heeft. Niet het kind past zich aan aan de omgeving, maar de omgeving past zich aan aan het kind. Daarbij gunnen we het kind (en de ouders) om fouten te maken, schrammen op te lopen en omwegen te nemen. Dit hoort bij het normale opvoed- en opgroeiproces.

In februari 2024 sprak Bert Wienen bij onze UPJO-netwerkbijeenkomst Let's Connect. Hij schetste treffend hoe we vaak het individuele kind willen 'helpen' om in onze systemen te passen en aan onze normen te voldoen. Dat moet anders! Als gemeente, onderwijs en jeugdprofessionals zijn wij aan zet om een dusdanige omgeving te creëren waarin ieder



kind zich optimaal kan ontwikkelen.

Wat is nodig om een kansrijke omgeving te creëren?

Een sterke pedagogische basis in de hele stad

We willen vooral de plekken versterken waar ouders en kinderen van nature komen: de kinderopvang, de school en bepaalde plekken in de wijk. Activiteiten en (extra) ondersteuning bieden we op die plekken aan. Wij zetten ons ervoor in dat ook kinderen en jongeren die vanwege extra ondersteuningsbehoefte naar scholen of instellingen buiten de stad gaan, baat hebben bij deze ontwikkeling.

Een samenhangende aanpak in de wijk

In de wijk Liendert lopen we voorop met het ontwikkelen van een samenhangende aanpak in de wijk. Inwoners hebben hierin een duidelijke stem. Ook in andere wijken ontwikkelen we met inwoners en partners vanaf 2025 een samenhangend wijkplan sociaal. Dit betekent ook dat we stoppen met versnipperd aanbod en werken aan structurele initiatieven die aantoonbaar bijdragen aan gezamenlijk geformuleerde doelen.

Partners werken op basis van vertrouwen samen

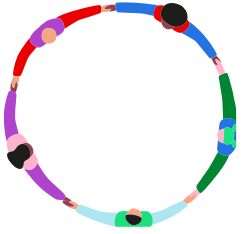
Partners vullen elkaar aan en doen niet over. We stimuleren de vorming van informele netwerken en koesteren de 'kracht van de stad'. Informele netwerken en initiatieven leveren een belangrijke bijdrage aan het versterken van de veerkracht van ouders en kinderen. We trekken altijd samen met ouders op. De kennis en ervaring van ouders is van onschatbare waarde. Helemaal als het allemaal niet vanzelf gaat.

Bestaanszekerheid

Een van de basisvoorwaarden voor kansrijk opgroeien is bestaanszekerheid: voldoende geld om rond te komen. Financiën mogen geen drempel vormen voor kinderen om mee te doen en zich te ontwikkelen.

Specialistische zorg is snel en dichtbij beschikbaar

Hebben kinderen en jongeren in aanvulling op de stevige basis specialistische zorg nodig, dan is deze snel en dichtbij beschikbaar. Waar mogelijk organiseren we de ondersteuning collectief in plaats van individueel. Specialistische zorg neemt niet over, maar voegt expertise toe.



Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs

Het Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs (UPJO) is een uitwerking van het [Coalitieakkoord 2022–2026](#) en het [Beleidskader Inclusieve Stad](#). In overleg met het werkveld zijn voor het UPJO 2022–2024 vijf focuspunten benoemd. Hier besteden we extra aandacht aan.

Vijf focuspunten uit het UPJO 2022-2024

1. Onderwijskansen

Niet alle kinderen hebben dezelfde startpositie. Een van de hoofddoelen van het UPJO is dat de Amersfoortse jeugd alle kansen krijgt zich optimaal te ontwikkelen en talenten te ontplooiën. Ongeacht achtergrond of beperking. Het versterken van onderwijskansen levert hieraan een essentiële bijdrage.

2. Ondersteuning dichtbij

We willen ondersteuning en zorg dichtbij de directe leefomgeving van het kind of de jongere organiseren. We hebben hierbij extra oog voor kinderen die specialistische jeugdhulp nodig hebben.

3. Wijkgericht werken

Wijkgericht werken maakt een samenhangende aanpak mogelijk. De beperkte grootte van een wijk biedt de gelegenheid om zorg en ondersteuning integraal en dichtbij te organiseren. Dat heeft een positieve impact op de ontwikkeling van kinderen en jongeren.

4. Integrale kindvoorzieningen

We streven naar doorgaande ontwikkellijnen. In integrale kindvoorzieningen werken kinderopvang, onderwijs en zorg samen. Ze faciliteren een doorgaande lijn en versterken de mogelijkheden van scholen en opvang als vind- en werkplaatsen.

5. Volwassen worden

Gaandeweg krijgen jongeren te maken met veranderingen op alle leefgebieden. Voor een deel van de jongeren zijn deze stappen kritieke momenten, met een groter risico op uitval of problemen. In Amersfoort besteden we hier op verschillende manieren en vanuit verschillende leefdomeinen aandacht aan.

Bekijk de doelstellingen en concrete inzet op elk van deze focuspunten in [hoofdstuk 2 van het UPJO 2022-2024](#).





Voortbouwen

Het UPJO 2022-2024 is nog steeds actueel. Dat geldt ook voor de gekozen focuspunten. Recente ontwikkelingen maken echter een actualisatie noodzakelijk. De Hervormingsagenda Jeugd, het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, de Wet van school naar duurzaam werk en de doorontwikkeling van ons armoedebeleid vertalen zich in ons onderwijs- en jeugdbeleid. Ook hebben we vanaf 2026 te maken met bezuinigingen.

In de afgelopen jaren is veel bereikt en in gang gezet. Begin 2024 verscheen de [Tussenstand Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs 2022-2024](#), waarin de belangrijkste opbrengsten in kaart zijn gebracht. Voor de periode 2021-2025 ontving de gemeente Amersfoort in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) bijna € 4 miljoen voor het terugdringen van COVID-19 gerelateerde vertraging van kinderen op cognitief vlak, welbevinden of sociaal-emotioneel gebied. We hebben ervoor gekozen deze middelen met name te besteden aan het intensiveren of uitbreiden van interventies die reeds in het kader van het UPJO worden ingezet. Ook de uitkomsten van de [Eindevaluatie NPO](#) bieden handvatten voor het onderwijs- en jeugdbeleid in de komende jaren.

Om echt verschil te maken voor de Amersfoortse jeugd, is een duurzame aanpak vereist. Daarom blijft ook in de komende jaren het UPJO 2022–2024 de basis. Daar waar dat nodig is, verleggen we wel accenten.

Hervormingsagenda Jeugd

In het UPJO 2025-2026 beschrijven we welke ontwikkelingen de komende twee jaar extra aandacht krijgen. Een belangrijke, landelijke ontwikkeling is de Hervormingsagenda Jeugd. Ook voor Amersfoort is deze ontwikkeling bijzonder relevant. De Hervormingsagenda richt zich op het structureel verbeteren van de jeugdzorg en het financieel gezond maken van

het stelsel. Een belangrijk onderdeel van de agenda is het versterken van de pedagogische basis. Dit betekent meer nadruk op preventie en meer collectieve in plaats van individuele voorzieningen.

Samen met partners, jongeren, ouders en gemeenteraad

Bij de voorbereiding van het UPJO 2025-2026 hebben we samen met onze partners teruggeblikt op de afgelopen periode. Ook hebben we vooruitgekeken naar de komende jaren. Zo hebben we in het voorjaar van 2024 met ruim dertig vertegenwoordigers vanuit onderwijs, welzijn, zorg, jeugdhulp, sport en cultuur teruggekeken op de werking en opbrengsten van het UPJO in de periode 2022-2024. Dit gebeurde in een aantal sessies, waarin we ook de aandachtspunten en ideeën voor de komende periode in kaart hebben gebracht. De Jongerenraad en Gemeenteraad hebben eveneens meegedacht. Een aantal belangrijke uitkomsten van de gesprekken:

- Partners zijn tevreden over de uitvoering van het UPJO 2022-2024. Ze ervaren de samenwerking tussen de diverse betrokken partijen als constructief. Er is sprake van een stevige vertrouwensbasis. Toch zijn er ook partners die zich onvoldoende betrokken voelen.
- Partners zien de school en wijk als vind- en werkplaats. Er zijn goede verbindingen gelegd tussen onderwijs en welzijn/zorg. Een verdere uitwerking van rollen en verantwoordelijkheden heeft nog wel aandacht nodig.
- Het aanbod aan voorzieningen en activiteiten is versnipperd. Tijdelijke regelingen en incidentele middelen versterken dit. Het is zaak te werken aan een structurele en integrale aanpak met een duidelijke relatie tussen doelen, middelen en opbrengst. Ook informele initiatieven moeten hierin een duidelijke plek krijgen.

De uitkomst van de gesprekken is vastgelegd in de notitie [UPJO 2022-2024 – Terugblik en vooruitblik](#).

In september 2024 hebben we gesprekken gevoerd met een aantal ouders. Zij gaven aan dat ze blij zijn met het aanbod aan activiteiten voor kinderen in de basisschoolleeftijd. Zij missen echter een dergelijk aanbod voor jongeren in de middelbare schoolleeftijd. Er is behoefte aan ontmoetingsplekken voor jongeren. Ook signaleren zij een 'mismatch' tussen wat wordt aangeboden en wat jongeren daadwerkelijk willen.

Daarnaast gaven ouders aan dat ze zich soms niet voldoende gezien en gehoord voelen door de professionals. Een van de grootste belemmeringen om hulp te zoeken, is de angst voor dossiervorming. Er is behoefte aan laagdrempelige en informele interventies in de wijk.

De input uit de gesprekken leidt voor de gemeente tot de volgende acties:

- We faciliteren ontmoeting tussen partners in de wijken en organiseren elk jaar minimaal één stedelijke bijeenkomst voor onze partners.
- We gaan structureel met ouders en jongeren in gesprek.
- Waar mogelijk financieren we structurele inzet met structurele middelen.
- We werken zoveel mogelijk met evidence based (of evidence informed) interventies.

Enkele cijfers

Geluk

80% van de jongeren in leerjaar 2 en 4 van het voortgezet onderwijs in Amersfoort voelt zich meestal (zeer) gelukkig. Dat blijkt uit de Gezondheidsmonitor jeugd 2023 van de GGD. De Buurtmonitor van de GGD laat zien dat 90% van de 10- en 11-jarigen in Amersfoort zich gelukkig voelt.

Gezondheid

81% van de jongeren geeft in de Gezondheidsmonitor jeugd 2023 aan dat ze hun gezondheid als (zeer) goed ervaren.

Psychische klachten

Bijna een kwart van de jongeren geeft in de Gezondheidsmonitor jeugd 2023 aan lichte tot ernstige psychische klachten te hebben. De Buurtmonitor meldt dat de jeugdgezondheidszorg (JGZ) in 2022 bij 4,5% van de 5- en 6-jarigen psychosociale problemen heeft gesignaleerd. Voor het aantal 10- en 11-jarigen was dit bijna 7%. Bij kinderen van 10 en 11 jaar met ouders die geen of een praktische opleiding hebben, zijn deze percentages zelfs 13,5% en 10%. Psychische problemen kunnen zich ook vertalen in gedrag: 17% van de jongeren werd in de afgelopen vier weken erg snel boos. Van de jongeren in het voortgezet onderwijs geeft 96% aan dat ze met een probleem bij iemand terecht kunnen. 81% van de jongeren geeft aan hiermee bij hun ouders terecht te kunnen. 15% van de jongeren zegt dat dit bij iemand op school is (Gezondheidsmonitor jeugd 2023).

Stress

In vergelijking met een aantal jaar geleden ervaren jongeren in Amersfoort meer stress. De belangrijkste oorzaak is volgens de Gezondheidsmonitor jeugd 2023 school of huiswerk (37%). Jongeren krijgen daarnaast stress door de combinatie van alles wat ze moeten doen (31%). De thuissituatie kan eveneens stress veroorzaken: 4% van de jongeren ervaart thuis enige of grote moeite met rondkomen (Bron: Gezondheidsmonitor jeugd 2023).

Gebruik van jeugdhulp

In totaal maakt 8% van de Amersfoortse jeugd gebruik van jeugdhulp. In het tweede halfjaar van 2023 waren dit ongeveer 4.600 kinderen en jongeren (CBS via waarstaatjegemeente.nl). Landelijk zien we deze trend ook.

Verzuim in het voortgezet (speciaal) onderwijs

Het schoolverzuim neemt in Amersfoort toe. Uit de Gezondheidsmonitor jeugd 2023 blijkt dat 17% van de jongeren in de afgelopen vier weken drie of meer dagen ziek was. Daarnaast heeft 16% van de jongeren in de afgelopen vier weken gespijbeld (ongeoorloofd verzuim).

Instroom (voortgezet) speciaal onderwijs

Het aantal kindplekken in het speciaal onderwijs is beperkt en landelijk zien we een stijging van het aantal kinderen dat door de ernst of aard van hun beperking extra zorg op school nodig hebben, die in het regulier en speciaal basisonderwijs niet wordt geboden. ([Cijfers over speciaal onderwijs \(so en vso\)](#)). Daarnaast is sprake van een stijging van het aantal kinderen dat wel leerbaar is, maar vanwege gedragsproblematiek niet zelfstandig kan functioneren in een groep. Deze kinderen zijn vaak aangewezen op andersoortige voorzieningen, zoals medische kinderdagverblijven en zorgboerderijen.

De TOM-tafel

In 2023 zijn 104 kinderen in de leeftijd van 5 tot 12 jaar besproken in de 'Team Ontwikkelingsmogelijkheden Tafel (TOM tafel). Voor ongeveer 80% is een plek in een zorginstelling het meest passend. Voor 20% is een combinatie tussen zorg en onderwijs mogelijk. (Bron: SWV de Eem)

In 2023 zijn 85 jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar besproken in de TOM tafel. Voor ongeveer 70% is een plek in een zorginstelling het meest passend. Voor 30% is een plek binnen het onderwijs gevonden (vaak in combinatie met zorg). (Bron: SWV Eemland)

Voortijdig schoolverlaters

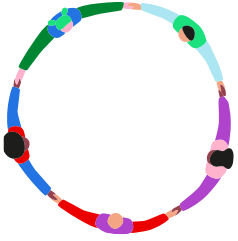
In Amersfoort neemt het aandeel voortijdig schoolverlaters (vsv) sterk toe. Volgens voorlopige cijfers over het schooljaar 2022-2023 stonden 296 leerlingen in Amersfoort geregistreerd als nieuwe voortijdig schoolverlater. Dit is 2,26% van alle leerlingen (van 12 tot 23 jaar) op het voortgezet onderwijs en middelbaar onderwijs (mbo). Dit percentage ligt iets lager dan het landelijke gemiddelde van 2,3%. Ook landelijk neemt het aandeel voortijdig schoolverlaters toe.

Veiligheid

Volgens de Gezondheidsmonitor jeugd 2023 zegt 79% van de Amersfoortse jongeren in het voortgezet onderwijs zich veilig te voelen op school. Uit diezelfde monitor blijkt de acceptatie van LHBTIQ+ onder jongeren te dalen: van 72% acceptatie in 2019 naar 48% acceptatie in 2023.

Zorgen bij ouders

Uit de GGD Gezondheidsmonitor volwassenen en senioren (2022) blijkt dat 37% van de ouders in Amersfoort zorgen heeft over de opvoeding, het gedrag of de ontwikkeling van hun kind. In de monitor staat ook dat ongeveer 15% van de ouders deskundige hulp of advies heeft gekregen bij de opvoeding. Bijna 6% van de ouders heeft hulp gezocht, maar zegt deze niet te hebben gevonden.



Waar werken we in 2025-2026 aan?

Werken aan een gezonde, veilige en kansrijke omgeving voor de Amersfoortse jeugd zien we als een proces: we hebben ons hier in de afgelopen jaren samen met de stad voor ingezet en we blijven dat ook in de komende twee jaar doen. We continueren het UPJO 2022-2024 en de daarin opgenomen focuspunten. Daarnaast hebben we in de komende twee jaar extra aandacht voor drie aanvullende onderwerpen:

1. Een sterke pedagogische basis in alle wijken
2. Extra hulp en ondersteuning is snel en dichtbij beschikbaar
3. Een samenhangende aanpak voor 16-27-jarigen die op meerdere leefgebieden ondersteuning nodig hebben

1. Een sterke pedagogische basis in alle wijken

Met de pedagogische basis bedoelen we: alles in de wereld om ons heen wat te maken heeft met het opgroeien, opvoeden en de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Het gaat allereerst over hoe volwassenen met kinderen omgaan. Thuis, op school, bij de vereniging en op straat. Het gaat daarnaast over alle andere plaatsen waar ouders en kinderen komen: van de bankjes in het park tot een wijkcentrum waar iedereen kan binnenlopen. Hoe meer kinderen en ouders kunnen leren van al die verschillende mensen op al die verschillende plekken, hoe sterker ze staan bij het opgroeien en opvoeden. Het is daarom belangrijk dat iedereen de kans krijgt anderen te ontmoeten, met hen te praten en van hen te leren (Bron: NJI).

Wat zijn onze ambities?

Een duurzame samenhangende aanpak in alle wijken

Gemeente, professionals en inwoners formuleren gezamenlijke doelen: wat hebben kinderen en gezinnen in deze wijk nodig? Welke bijdrage leveren de verschillende partners om deze doelen te bereiken? In 2024 en 2025 stellen we met professionals en inwoners in alle Amersfoortse wijken een samenhangend wijkplan sociaal op. Dit gebeurt onder regie van de gemeente. Elke wijk heeft medio 2025 een wijkplan sociaal voor de jaren 2025-2028. Partners in de sociale basisinfrastructuur, inclusief onderwijs en kinderopvang, werken hier gezamenlijk aan. In elke wijk organiseren we een samenwerkingsstructuur voor het monitoren van de uitvoering.

Een integrale wijkaanpak in Liendert

Op basis van data en (ervarings)kennis hebben we samen met inwoners gekeken naar wat nodig is in de wijk. We hebben daarbij goed gekeken naar de oorzaken. Dit geeft ons inzicht in risicofactoren en beschermende of versterkende factoren die van invloed zijn, en de samenhang hierin. Voor Liendert ligt er nu een integraal plan met afspraken, maatregelen en (evidence-based) interventies op negen gebieden. Dit plan gaan we implementeren. Samen met inwoners en professionals meten we daarnaast de opbrengsten, leren we ervan en verbeteren we waar nodig.

Jongeren groeien op in een kansrijke omgeving

Jongeren bewegen zich buiten de wijk. Daarom is het van belang om ook binnen het voortgezet onderwijs een samenhangende aanpak te creëren. We werken hierbij met de aanpak 'Opgroeien in een Kansrijke Omgeving' (OKO). Bij deze aanpak brengen we onderwijs en lokale partners bij elkaar, zodat er op de scholen een community ontstaat rond opgroeiende jongeren. In een tweejaarlijkse cyclus wordt de OKO-aanpak doorlopen; van monitoring naar dialoog, beleidsvorming en uitvoering. Het doel is een meerjarige duurzame aanpak te realiseren om jongeren gezond, veilig en kansrijk te laten opgroeien. Op dit moment zijn binnen Amersfoort zes scholen in het voortgezet onderwijs betrokken bij de OKO-aanpak. We willen dit aantal over twee jaar hebben uitgebreid. Binnen de zes scholen zetten we gedurende deze periode interventies in om de ouderbetrokkenheid binnen de scholen te vergroten. En om op school en/of in de wijk een duurzaam vrijetijdsaanbod te realiseren en het welbevinden van jongeren te bevorderen.



De school fungeert als vind- en werkplaats

We zorgen ervoor dat ondersteuning en zorg waar mogelijk beschikbaar is bij de kinderopvang en op school. We breiden het aantal social workers en jongerenwerkers uit. Ook faciliteren we 'extra handen' in de VVE en in de buitenschoolse opvang.

Jongeren voelen zich mentaal weerbaar

Op school, in de wijk en in de stad zijn mensen, activiteiten en andere jongeren beschikbaar die jongeren helpen zich goed en mentaal weerbaar te voelen. Jongeren, scholen, welzijnswerk en andere organisaties bepalen gezamenlijk of het huidige aanbod passend is en wat aanvullend nodig is.

Jongeren groeien op in een veilige omgeving en weten verleidingen te weerstaan

We investeren in (vroeg)signaleren, zodat jongeren in een kwetsbare situatie sneller in beeld zijn. We creëren ook bewustwording bij professionals van mogelijke signalen van afglijden. Jongerenwerkers op school en op straat spelen hierbij een belangrijke rol. Dreigen jongeren daadwerkelijk af te glijden in de criminaliteit, dan maken we samen met de jongere zelf, jongerenwerkers, school en de ouders een plan om perspectief te bieden. Dit plan kan gericht zijn op een daginvulling. Verder versterken we de samenwerking tussen onderwijs en veiligheidspartners.

Alle kinderen kunnen deelnemen aan naschoolse activiteiten

Via het Jeugdfonds Sport & Cultuur is financiële ondersteuning mogelijk, zodat jongeren lid kunnen worden van een sportclub. Maar ook muziekles of kunnen meedoen aan andere vormen van kunst en cultuur behoort tot de mogelijkheden. Daarnaast zorgen we voor activiteiten voor kinderen en jongeren in onze wijken en in de stad. In het kader van de wijkplannen sociaal bepalen partners wat in welke wijk nodig is. Verder creëren we meer samenhang in het naschoolse aanbod, zowel in de wijken als stedelijk. Zo integreren we het aanbod in het kader van de rijke schooldag en ABC. Ook de door de gemeente gefinancierde huiswerkbegeleiding krijgt hierin een plek. We ontwikkelen City of A verder door, waarmee we zorgen voor een structureel vrijetijdsaanbod voor jongeren tussen 12-18 jaar.

Voor kinderen realiseren we doorlopende ontwikkellijnen

Bij alle nieuwbouwscholen realiseren we in hetzelfde gebouw of op hetzelfde terrein ruimte voor kinderopvang (voorschoolse educatie) en eventueel andere maatschappelijke partners. Met het programma 'kansrijk funderend onderwijs: overstap po-vo' werken we aan een kansrijke overgang van primair naar voortgezet onderwijs. We hebben daarbij expliciet aandacht voor passende advisering in het primair onderwijs en kansrijke ontvangst op het voortgezet onderwijs. Scholen, doorstroompunten en de (centrum)gemeente gaan nauwer met elkaar samenwerken om jongeren ondersteuning te bieden bij de overstap van school naar werk. Daarbij voert het doorstroompunt de wettelijke opdracht van gemeenten uit om jongeren die voortijdig de school verlaten, in beeld te brengen en indien nodig begeleiding te bieden. Vanuit deze samenwerking willen we voortijdig schoolverlaten voorkomen en zorgen we voor een soepele overgang van school naar duurzaam werk.



Ieder kind en iedere jongere voelt zich thuis op school, in de wijk en in de stad

We omarmen de diversiteit en we staan op voor de vrijheid om jezelf te kunnen zijn, voor wederzijdse ontmoeting en acceptatie. Ook zien we de meerwaarde van een gemengde samenleving waaraan iedereen een eigen bijdrage levert. Ieder kind en iedere jongere moet zich veilig voelen om zichzelf te kunnen zijn, met respect voor elkaar. Daarom vinden we het belangrijk dat kinderen met verschillende achtergronden elkaar van jongs af aan ontmoeten, samen spelen en samen leren. We stimuleren ontmoetingen tussen kinderen en jongeren door het organiseren van activiteiten in de wijk en ontmoetingen onder schooltijd. Denk aan uitwisseling tussen scholen. Ook valt te denken aan ontmoetingen bij verenigingen. We zien een belangrijke rol voor het burgerschapsonderwijs op de scholen en willen dit verbinden met het samenleven in de wijk en bij de club.

Alle jonge nieuwkomers groeien kansrijk op in onze stad

Onder nieuwkomers verstaan we asielzoekers, statushouders, arbeidsmigranten en expats. Wij hebben extra aandacht voor jonge asielzoekers in de opvang (asielzoekerscentra, AZC) en statushouders die zijn gehuisvest in onze stad. Wij passen hierbij onder andere de volgende principes toe: gedeelde verantwoordelijkheid in de keten, zoveel mogelijk beperken van verhuisbewegingen, doen wat nodig is voor de begeleiding van de kinderen/jongeren, beperken van risico's bij het bereiken van 18 jaar en bieden van een toekomstperspectief via studie of werk. Waar het kan, versterken we de preventieve activiteiten vanuit de vindplaatsen. Dit doen we in samenwerking met kernpartners vanuit onderwijs, opvang/huisvesting en integratie/participatie.



Waar gaan we de komende twee jaar concreet mee aan de slag?

- We stellen met professionals en inwoners in alle Amersfoortse wijken een samenhangend wijkplan sociaal op. Elke wijk heeft medio 2025 een wijkplan sociaal voor de jaren 2025-2028.
- We verdubbelen het aantal scholen in het voortgezet onderwijs dat deelneemt aan OKO (van 6 naar 12).
- We breiden het aantal social workers in het primair onderwijs uit.
- We breiden het aantal jongerenwerkers in het voortgezet onderwijs uit.
- We investeren in mentaal welbevinden van jongeren: we bepalen met jongeren, scholen, welzijnswerk en andere organisaties of het huidige aanbod passend is en wat aanvullend nodig is. We reserveren budget voor extra interventies.
- We bieden kinderen en jongeren toegang tot een naschools (vrije tijds) aanbod. We stimuleren dat het aanbod in de wijken en op de scholen op elkaar wordt afgestemd.
- We zorgen er in principe voor dat bij alle nieuwbouwscholen (primair onderwijs) in hetzelfde gebouw of op hetzelfde terrein ruimte is voor kinderopvang (voorschoolse educatie) en eventueel andere maatschappelijke functies.
- We stimuleren ontmoetingen tussen kinderen en jongeren door het organiseren van activiteiten in de wijk en ontmoetingen onder schooltijd. We zien een belangrijke rol voor het burgerschapsonderwijs op de scholen en willen dit verbinden met het samenleven in de wijk en bij de club.
- In de doorontwikkeling van ons armoedebeleid zetten we extra in op kinderen en jongeren.

2. Extra hulp en ondersteuning is snel en dichtbij beschikbaar

Al jaren stijgt de vraag naar individuele jeugdhulp. Betekent dit dat steeds meer kinderen iets extra's nodig hebben? Of hebben we een ideaalbeeld gecreëerd waaraan onze kinderen moeten voldoen? En schakelen we hulp in als het kind afwijkt van de norm? Gaan we uit van de maakbaarheid van het leven? Door het grote beroep op de jeugdhulp ontstaan lange wachtlijsten en staan kinderen en ouders in de kou. Ook constateren we dat alle extra inzet van jeugdzorg niet heeft geleid tot meer welbevinden van onze jeugd.

Deze situatie is onhoudbaar en vraagt om een brede maatschappelijke discussie. Een discussie over de maakbaarheid van de samenleving en over pedagogische waarden en verantwoordelijkheid. We zijn geneigd signalen die kinderen afgeven te diagnosticeren en te behandelen, zonder te kijken naar de leefomgeving van het kind. Hoe kunnen wie die omgeving – de school, het gezin, de wijk – aanpassen, zodat dáár de oplossing wordt gevonden? Of zoals orthopedagoog dr. Tom van Yperen het stelt in zijn Mulock Houwer-lezing: 'Kinderen en jongeren hebben het recht op goede jeugdzorg. En ze hebben het recht om die jeugdzorg minder nodig te hebben' (Bron: Tom van Yperen. Kan de jeugdzorg veranderen? Een hoopvolle kijk op de toekomst van het werkveld. Mulock Houwer-lezing, 2023).

We gaan aan de slag met de opgave om de pedagogische basis te versterken en sterke netwerken te creëren rond kinderen en gezinnen. Daarnaast zetten we ons in om zoveel mogelijk ondersteuning te organiseren op plekken waar kinderen zijn (kinderopvang en school). Zo kunnen kinderen zich ontwikkelen in hun vertrouwde omgeving en kan het normale leven zoveel mogelijk doorgaan. Ook gaan we kinderen en jongeren actiever betrekken bij vraagstukken die hen raken.

Voor de inzet van specialistische ondersteuning voor de inwoners van Amersfoort is per 1 januari 2024 MetMaya verantwoordelijk. MetMaya is dé organisatie voor aanvullende specialistische jeugdhulp voor inwoners van Amersfoort en de regiogemeenten. MetMaya staat voor de opgave om gezinnen en kinderen die complexe (veiligheids) problemen ervaren en die het meeste baat hebben bij jeugdhulp, het eerst te helpen. Doordat nu nog maar één organisatie verantwoordelijk is voor de specialistische jeugdhulp, is het mogelijk een eenduidig beeld te vormen van de kinderen en gezinnen die wachten op hulp. Hierdoor kan MetMaya ook breder kijken naar welke andere ondersteuning helpend is en of collectieve vormen van ondersteuning mogelijk zijn. Voor lichtere vragen zoeken we zo veel mogelijk andere oplossingen buiten de jeugdhulp. Hiermee zetten we de beschikbare middelen in daar waar het het meest nodig is.

MetMaya is ook partner in het regionale [‘Op Overeenstemming Gericht Overleg Passend Onderwijs en Jeugd, \(OOGO passend onderwijs en jeugd\)’](#) waarin de regiogemeenten, samenwerkingsverbanden passend onderwijs, en de mbo’s samenwerkingsafspraken maken.

Wat zijn onze ambities?

Zoveel mogelijk extra ondersteuning voor kinderen in de wijk en op school

We willen bereiken dat leerlingen met en zonder ondersteuningsbehoeften vaker samen dichtbij huis naar dezelfde school kunnen. Dat ze - als het kan - in dezelfde klas zitten, elkaar ontmoeten op het schoolplein of samen sporten. Door krachtig samen te werken in het netwerk voor de jeugd, kunnen we hulp en ondersteuning dichtbij inzetten. En zo hun directe ontwikkelomgeving versterken. Hiermee verminderen we naar verwachting de deelname aan gespecialiseerde onderwijsvoorzieningen voor kinderen voor wie een reguliere context passend is of passend gemaakt kan worden. We investeren in de samenwerking tussen zorg en ondersteuning op de basisschool, in de kinderopvang en het voortgezet (speciaal) onderwijs.

Kinderen die vaak afwezig zijn op school zijn eerder in beeld

We weten dat leerlingen die vaak afwezig zijn, meer kans hebben om op school uit te vallen. Ook weten we uit signalen van ouders en professionals dat het deze kinderen niet lukt terug te gaan naar school of dat de schoolse setting niet past bij het kind. Vaak resulteert dit in een ‘thuiszitter’. We streven ernaar om samen met de school, jeugdarts, leerplichtambtenaar en het wijkteam dat is verbonden aan de school deze kinderen eerder in beeld te hebben. In het voortgezet onderwijs werken deze partners samen in de ‘Aansluiting Onderwijs en Jeugd teams (AOJ-teams)’. We maken samen met de ketenpartners (samenwerkings)afspraken gericht op aanwezigheid van het kind.

In de kinderopvang bieden we preventieve specialistische ondersteuning bij complexe ondersteuningsvragen

In de kinderopvang kan kortdurend een beroep gedaan worden op specialistische jeugdhulp (KSJ) voor vragen en/of hulp rondom de ontwikkeling van jonge kinderen. Ouders en professionals binnen de reguliere opvang worden ondersteund en in hun kracht gezet. Daarnaast beogen wij dat door extra ondersteuning op de groep te organiseren, minder kinderen afhankelijk zijn van een plek in een medisch kinderdagverblijf of van andere vormen van specialistische jeugdhulp.

Alle kinderen hebben recht op onderwijs

Onderwijs en zorg werken samen zodat alle kinderen naar school kunnen. Dit kan alleen slagen als er een goede afstemming is tussen docent, hulpverlener, kind en het gezinssysteem. Om professionals hierbij te ondersteunen, willen wij dat de schoolloopbaan van een kind standaard onderdeel is van het Gezinsplan. Als extra ondersteuning op school en jeugdhulp nodig is, dan sluit de opvoed- en opgroeihulp aan op het Onderwijs Perspectiefplan (OPP) van het kind. Wanneer een kind ertussen dreigt te vallen, zoeken we gezamenlijk naar een oplossing.



Op scholen met meerdere leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte kan (tijdelijke) specialistische jeugdhulp (OSJ) vanuit MetMaya worden ingezet. Voor leerlingen voor wie dit nodig is, blijft (tijdelijk) een plek in een specialistische setting beschikbaar. We zetten in op het verminderen van de toestroom naar het gespecialiseerd onderwijs en andere gespecialiseerde centra van en naar andere regio's. Daarbij is niet de regio-indeling bepalend, maar de afstand die het kind moet overbruggen om er te komen.

Van individueel maatwerk naar collectief werken

Ervaringsdeskundigen en zorgprofessionals geven aan dat het helpt als ouders, jongeren of kinderen in een groep ervaringen kunnen delen over dezelfde vragen over opvoeden en opgroeien. Dit geeft meer zelfvertrouwen, vermindert stress én voelt minder eenzaam. Daarnaast zijn er (lange) wachtlijsten voor de specialistische jeugdhulp en is de werkdruk en administratielast hoog. Ook verwachten we dat in de toekomst nog minder zorgpersoneel beschikbaar is. Om sneller hulp te kunnen bieden en de administratielast te verminderen, willen we minder individuele trajecten inzetten. Hiervoor moeten we de hulp anders organiseren. Daarom willen we collectieve inhoudelijke en financiële afspraken maken tussen partners en kijken we domeinoverstijgend (en lokaal, regionaal of bovenregionaal).

Maatwerk en nieuwe oplossingen voor kinderen die (nog) niet naar school kunnen

Voorop staat dat we graag zien dat alle kinderen naar school kunnen. Voor kinderen waarvoor de schoolse setting een uitdaging is, zetten we ons samen met het onderwijs en de zorg in voor een oplossing die zo dichtbij mogelijk is. Met de samenwerkingsverbanden en GGD werken we samen aan de TOM tafels. Gezamenlijk zetten we in op de ondersteuning van scholen, zodat het aanbod beter aansluit op de ontwikkelmogelijkheden en behoefte van een kind.

Kinderen die (hoog)specialistische hulp of langdurige (gedeeltelijke of gehele levensloop) ondersteuning nodig hebben, moeten ook kunnen rekenen op tijdige en passende hulp en ondersteuning. Deze kinderen maken vaak gebruik van voorzieningen ver weg. We zetten alles op alles om ook deze kinderen zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij onderwijs dat passend is voor hun situatie. Ook kijken we out of the box naar alternatieve mogelijkheden om deze kinderen mee te laten doen in de maatschappij, bijvoorbeeld bij activiteiten laagdrempelig in hun eigen wijk.



Waar gaan we de komende twee jaar concreet mee aan de slag?

- We investeren in de samenwerking tussen zorg en ondersteuning op de basisschool, in de kinderopvang en het voortgezet (speciaal) onderwijs. Dit doen we door de 'Integrale Wijk en Onderwijs Overleggen (IWO) en de AOJ-teams te faciliteren. Dit kan ook in een andere vorm als dit blijkt uit een sociaal wijkplan.
- We maken afspraken met de wijkteams over de inzet van de brugfunctionaris, en met de GGD over de inzet van de jeugdartsen en leerplicht in de school, zodat de rollen en taken aanvullend zijn op de ondersteuningsstructuur in het onderwijs en op elkaar.
- We ontwikkelen een 'routekaart' waarin we het grijze gebied tussen onderwijs en zorg verduidelijken. Op deze manier kunnen we de professionele hulp en ondersteuning efficiënter inzetten.
- We zetten in op het in beeld krijgen van hoeveel kinderen in Amersfoort daadwerkelijk thuiszitten zonder hulp of een passende plek. En wat de redenen hiervoor zijn.
- We gaan meer sturen op data. Hiervoor willen we data vanuit de gemeente, jeugdhulp en onderwijs aan elkaar koppelen.
- We maken afspraken met onze partners over de inzet van specialistische jeugdhulp in de school (OSJ) en in de kinderopvang (KSJ). Dit doen we voor kinderen in een reguliere school, waarvoor een aanpak op school voor de hand ligt. En voor kinderen op gespecialiseerde scholen binnen de regio.
- Voor kinderen die (tijdelijk) worden belemmerd in hun ontwikkeling en niet (volledig) in staat zijn in een schoolse setting onderwijs te volgen, maken we afspraken met onze partners. We willen dat ook deze kinderen zoveel mogelijk ontwikkelkansen krijgen.
- We gaan in gesprek met onze regiogemeenten en omliggende regio's over de ontwikkeling van collectieve afspraken van zorg in de school en de toestroom van leerlingen naar speciaal (voortgezet) onderwijs.
- We ontwikkelen een factsheet over de resultaten van de TOM tafel.

3. Een samenhangende aanpak voor 16-27-jarigen die op meerdere leefgebieden ondersteuning nodig hebben

De overgang van jeugd naar volwassenheid is voor veel jongeren een turbulente periode. Er vinden verschillende veranderingen plaats op zowel lichamelijk, intellectueel als sociaal-emotioneel gebied. De relatie met de ouders krijgt een andere kwaliteit. Jongeren hebben toenemende behoefte aan autonomie en de invloed van peers is erg belangrijk. Jongeren in deze levensfase willen zich erkend en herkend voelen door volwassenen en door jongeren die voor hen belangrijk zijn.

Er verandert ook veel in het dagelijks leven van deze jongeren: ze gaan zelfstandig wonen, eigen geld verdienen en beslissen steeds meer zelf. De meeste jongeren leren dit vanzelf, met vallen en opstaan en met ondersteuning van ouders en vrienden.

Voor sommige jongeren verloopt de ontwikkeling naar zelfstandigheid niet vanzelfsprekend. Ze kunnen op allerlei gebieden moeilijkheden ervaren die vragen om extra hulp of ondersteuning. Denk aan opleiding, sociale contacten, geld, huisvesting, werk, gezondheid, omgaan met alcohol of drugs. Adequate ondersteuning is belangrijk voor jongeren die zich in een kwetsbare positie bevinden. In de fase van de overgang naar volwassenheid blijkt het moeilijk om de hulp en ondersteuning zó in te richten, dat deze aansluit bij en werkt voor jongeren.

Wat zijn onze ambities?

Stevige basis op de vijf leefdomeinen

Voor zelfstandigheid hebben jongvolwassenen een stevige basis nodig op de vijf leefdomeinen (support, wonen, school & werk, inkomen en welzijn). Het gaat niet alleen om een zinvolle dagbesteding met onderwijs en/of werk, maar ook om de overgang van jeugdzorg naar volwassenenzorg, een stabiele woonplek, een gezonde financiële situatie en een steunend sociaal netwerk. Er gebeurt veel om jongvolwassenen in een kwetsbare positie te ondersteunen, maar de aanpak is vaak op één domein gericht. De verantwoordelijkheid die we samen dragen en voelen, is om jongeren te begeleiden op al deze levensgebieden.

Van systeemgericht werken naar centraal stellen van de vraagstukken waar jongvolwassenen tegenaanlopen

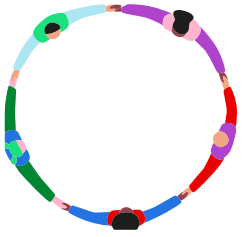
Samen met jongvolwassenen gaan we werken aan een meer samenhangende aanpak. We willen toe naar een dynamisch leerproces met jongeren, zodat we van jongvolwassenen zelf horen waar ze tegenaan lopen. Hierbij willen we een omslag maken van systeemgericht werken naar het centraal stellen van de vraagstukken waar jongvolwassenen tegenaanlopen. Vragen die aan de orde komen, zijn onder andere: weten we waar jongeren in onze gemeente behoefte aan hebben? Weten jongeren waar ze

kunnen aankloppen voor hulp en ondersteuning (loketten, websites, organisaties, etc.)? Sluit de wijze waarop we de hulp en ondersteuning hebben georganiseerd, aan bij de leefwereld van jongeren? Wordt naar jongeren geluisterd en worden ze geholpen? Wat is het samenspel met ketenpartners? Organiseren we effectieve processen? Benutten we de mogelijkheden binnen de wet- en regelgeving?

Waar gaan we de komende twee jaar concreet mee aan de slag?

- We brengen in kaart welke bestaande interventies er zijn en waar hiaten zitten.
- We ontwikkelen een programmatische aanpak, waarin we samenwerken met (vertegenwoordigers van) inwoners en partners. We versterken de samenwerking van organisaties en professionals tussen de domeinen waar jongeren mee te maken hebben, zodat een toekomstbestendige samenwerkingsstructuur ontstaat.





Hoe werken we samen met onze partners, jongeren en ouders aan onze ambities?

Het UPJO bestrijkt het gehele jeugdveld en is opgesteld in samenwerking met partners in de stad. Voor de concretisering van gezamenlijke ambities hebben meerdere partners een verantwoordelijkheid. Zowel inhoudelijk als financieel hebben verschillende partijen een rol. We werken al meerdere jaren intensief samen. Dit doen wij door professionals en besturen op meerdere momenten bij elkaar te brengen. Hierdoor weten we elkaar snel te vinden en kunnen we informatie en kennis met elkaar delen.

Organisatiestructuur huidige UPJO

Met de start van het UPJO in 2022 hebben we een stuurgroep ingericht. Hierin zijn organisaties vertegenwoordigd die betrokken zijn bij het Amersfoortse jeugd- en onderwijsdomein. Daarnaast hebben we focusgroepen opgezet rond de vijf focuspunten van het UPJO. De gekozen structuur voor samenwerking ondersteunt de brede samenwerking en kennisdeling, maar mist slagvaardigheid. Ook bleek het voor alle partners zoeken wat hun rol aan tafel is. Dit is regelmatig onderdeel van gesprek geweest in de stuurgroepvergaderingen.



Gedeeld eigenaarschap en regie

We willen meer gedeeld eigenaarschap en regie op het UPJO, zonder dat het de uitvoerende tafels 'overrulet'. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is hoe we ervoor zorgen dat alle relevante partners betrokken zijn, terwijl het tegelijkertijd beheersbaar blijft. Hoe kunnen we deze regiefunctie op het jeugd- en onderwijsveld invullen, ook in relatie tot andere regietafels, programma's en projecten? Hoe bepaal je samen de agenda? Hoe zorgen we ervoor dat partners niet te veel worden belast met overleggen?

Netwerkgovernance

Tijdens de totstandkoming van dit inhoudelijke programma is met enkele leden van de stuurgroep nader verkend hoe de samenwerking vorm en inhoud kan krijgen, passend bij de reikwijdte van het UPJO, en rekening houdend met wat we geleerd hebben van de afgelopen periode. Uit deze verkenning kwam naar voren dat het concept 'netwerkgovernance' handvatten lijkt te bieden:

- Een netwerksamenwerking gaat uit van een gelijkwaardige samenwerking tussen partners die rondom een maatschappelijk vraagstuk een bijdrage willen, kunnen en (soms) moeten leveren.
- Een netwerksamenwerking faciliteert en stuurt aan op een rol en bijdrage van alle/zoveel mogelijk voor het vraagstuk relevante partijen. Ook heeft deze samenwerking mede als doelstelling deze partijen te mobiliseren. Vanuit één gezamenlijke visie, opdracht of stip op de horizon kan ieder vanuit zijn/haar expertise richting geven aan deze visie en de inspanningen op elkaar en op de gezamenlijke opgave afstemmen.
- Een netwerksamenwerking sluit aan op, doet recht aan en stimuleert het werken in deelcoalities rondom deeldoelstellingen, -thema's of -initiatieven bij het vraagstuk. Door te werken in deelcoalities kunnen partijen zich verbinden aan de grotere beweging. En tegelijkertijd concentreren op de initiatieven die logisch en direct aansluiten op hun rol, taken en doelen. Deelcoalities zijn bijvoorbeeld programma's, projecten of experimenten die worden uitgevoerd door deelsamenstellingen van partners uit het netwerk.
- De netwerkgovernance heeft dan als primair doel het bewaken en waarborgen van de samenhang, gelijkgerichtheid, het proces van leren/evalueren/monitoren en algehele voortgang.

Samen met de leden van de stuurgroep werken we het komende jaar toe naar een concretisering van de inrichting en werking van de beoogde netwerksamenwerking. Niet alleen onderwijs- en jeugdorganisaties, maar ook jongeren en ouders maken onderdeel uit van deze netwerksamenwerking. Zij krijgen de ruimte om mee te denken en we gaan met hen een gelijkwaardige samenwerking aan. Ook hier geldt dat we aansluiten bij 'tafels' die er al zijn, zoals de Denktank Inclusieve Stad, Jongerenraad en de kinderrijkraden. Rondom specifieke thema's kan het wenselijk zijn (tijdelijk) een platform te creëren waar ouders en/of jongeren meewerken aan de ontwikkeling en uitvoering van beleid.



Gemeente Amersfoort

Postadres
Postbus 4000
3800 EA Amersfoort

Bezoekadres
Stadhuisplein 1
3811 LM Amersfoort

t 14 033
e info@amersfoort.nl
i www.amersfoort.nl